
Postpolio-syndrom må få mer oppmerksomhet

FRA FAGMILJØENE

NILS ERIK GILHUS

nils.gilhus@uib.no

Nils Erik Gilhus er spesialist i nevrologi, professor emeritus ved Universitetet i Bergen og forsker ved Haukeland universitetssjukehus. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

MARIT BERG ELDEGARD

Marit Berg Eldegard er leder i Landsforeningen for polioskadde. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

LILLIAN FESTVÅG

Lillian Festvåg er fysioterapeut med spesialisering i nevrologisk rehabilitering, tidligere ved Sunnaas rehabiliteringssykehus. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

KARI LOFTHUS

Kari Lofthus er cand.mag. og spesialfysioterapeut ved Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

ANNE-KRISTINE SCHANKE

Anne-Kristine Schanke er spesialist i klinisk nevropsykologi, tidligere sjefspesykolog ved Sunnaas rehabiliteringssykehus og professor emerita ved Universitetet i Oslo. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

ODDRUNN SKOGSHOLMEN DAHLHEIM

Oddrunn Skogsholmen Dahlheim er sekretær i Landsforeningen for polioskadde.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

SIGURD AARRESTAD

Sigurd Aarrestad er spesialist i indremedisin og i lungemedisin og er overlege ved Oslo universitetssykehus, Ullevål.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Postpolio-syndrom er en aktuell tilstand med stort behandlingsbehov. Landsforeningen for polioskadde har nylig oppdatert et informasjonshefte om tilstanden.

Postpolio-syndrom er en følgetilstand etter gjennomgått polio. Sykdommen innebærer forverring av en stabil funksjonstilstand med økende lammelser. De som er rammet, har behov for aktiv og spesialisert rehabilitering som følge av nytt funksjonstap [\(1\)](#).

Det lever omkring 5 000 personer i Norge med vesentlig funksjonssvikt etter gjennomgått polio [\(2\)](#). De største polioepidemiene inntraff på 1950-tallet, med over tusen syke barn i flere år. De fleste overlevde, men ofte med betydelige lammelser [\(3\)](#). I store deler av verden var polio en vanlig sykdom frem til omkring år 2000. Poliovaksinasjon har vært Verdens helseorganisasjons mest intense satsingsfelt siden 1989, og de siste årene har det vært færre enn hundre rapporterte tilfeller årlig av akutt polio [\(4\)](#).

De fleste i Norge med senfølger etter polio er over 70 år [\(2\)](#). I tillegg er det en stor gruppe yngre voksne med polio fra ikke-vestlige land [\(5\)](#).

Stabil før tilbakefall

Postpolio-syndrom medfører ny muskelsvakhet, fatigue og smerter i muskler som har vært rammet av akutt polio [\(6\)](#). Tilstanden var før dette stabil i flere tiår. Personer med gjennomgått polio har i tillegg ofte slitasjesykdommer i bevegelsesapparatet [\(1\)](#). Hypoventilasjon forårsaket av økte pareser i respirasjonsmuskler oppstår først under søvn og gir dagtidstretthet. Redusert lungefunksjon påvises ved spirometri [\(7\)](#). Nevrofysiologisk undersøkelse bekrefter gjennomgått polio og kan avdekke andre årsaker til ny muskelsvakhet [\(6\)](#).

Omfattende behandlingsbehov

Pasientene har nytte av tilpasset rehabilitering og kvalifiseres for behandlingsreise til utlandet. Behandlingstilbud som psykologisk oppfølging kan være nødvendig, og ortopediske hjelpemidler bør tilbys (6). Nattlig respirasjonsstøtte er nødvendig ved underventilasjon (8). Innvandrere med polio har ofte komplekse utfordringer med diagnostisering, behandling og tilrettelegging (2). Det er viktig både i spesialist- og kommunehelsetjenesten å prioritere den store gruppen av pasienter med kompliserte helseutfordringer og nytt funksjonstap etter polio i barnealder (9).

Forfatterne utgjør fagrådet i Landsforeningen for polioskadde (LFPS).

REFERENCES

1. Lo JK, Robinson LR. Post-polio syndrome and the late effects of poliomyelitis: Part 2. treatment, management, and prognosis. *Muscle Nerve* 2018; 58: 760–9. [PubMed][CrossRef]
2. Festvåg L, Schanke AK, Gilhus NE et al. Health and social conditions in Norwegian polio survivors: A 20-year follow-up study. *J Rehabil Med* 2016; 48: 688–95. [PubMed][CrossRef]
3. Cousins S. Accounting for polio survivors in the post-polio world. *Lancet* 2017; 389: 1503–4. [PubMed][CrossRef]
4. Chia JE, Faye M, Jermaine K et al. Navigating the route to polio eradication in the WHO AFRO region. *Lancet* 2024; 404: 1637. [PubMed][CrossRef]
5. Festvåg LV, Stanghelle JK, Gilhus NE et al. Polio and post-polio syndrome in non-Western immigrants: A new challenge for the healthcare system in Norway. *J Rehabil Med* 2019; 51: 861–8. [PubMed][CrossRef]
6. Farbu E, Gilhus NE, Barnes MP et al. EFNS guideline on diagnosis and management of post-polio syndrome. Report of an EFNS task force. *Eur J Neurol* 2006; 13: 795–801. [PubMed][CrossRef]
7. Fazaldin Y, Lee JS, Curtis A et al. Prevalence of sleep disruption and sleep disorders in patients with Post-Polio Syndrome. *Eur Respir J* 2021; 58..
8. Helsedirektoratet. Nasjonal veileder i langtidsmekanisk ventilasjon (LTMV). https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/langtids-mekanisk-ventilasjon-ltmv/Nasjonal-veileder-for-langtids-mekanisk-ventilasjon-ltmv.pdf/_/attachment/inline/coc5f13b-58b9-4cef-8a2c-4e6afdf26e99:4e60148bd277c5f95bf3b244eaf1bbc764bod6fb/Nasjonal-veileder-for-langtids-mekanisk-ventilasjon-ltmv.pdf Lest 27.11.2024.

9. Norges Handikapforbund. Polio og senskader; en veiledning for polioskadde og fagfolk. <https://www.lfps.no/wp-content/uploads/2024/04/senskadehefte-23-ver.-4.pdf> Lest 27.11.2024.

Publisert: 16. januar 2025. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.0583

Mottatt 4.11.2024, første revisjon innsendt 2.12.2024, godkjent 16.12.2024.

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 28. mars 2026.